

דברי תורה

מאת נ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שנאמרו בסעודה שלישית פרשת ראה תשפ"ב לפ"ק

בקעמפ מתיבתא נחלת יעקב וויען - לאק שעלדריק

יוצא לאור ע"י מכון מעדני מלך וויען - גליון אלף שי"א

זמבואר מזה דאי לאו דארץ ישראל ירושה היא לנו מאבותינו, לא היה חיוב של אבד תאבדון וגוי ואשריהם תשרפון באש, דדי בביטול בעלמא, אלא בהיות שירות הארץ ניתן כבר לאבותינו, על כן הוי עבודה זרה של ישראל שצריכה איבוד ולא די בביטול. ועל כן הקדים הכתוב, אלה החוקים והמשפטים אשר תשמרון לעשות, בארץ אשר נתן ה' אלקי אבותיך לך לרשתה', שהארץ היא כבר ברשותכם מכבר, שנתן אותה ה' אלקי אבותיך לאברהם, ועבודה זרה שלהם היא של ישראל, ועל כן אשריהם תשרפון באש.

*

זהנה במצות איבוד עבודה זרה של ישראל, נכלל גם כן מצוה שיוכל כל אדם לקיים כל הימים אשר חיים על האדמה, כי העובד את ה' בתורה ותפלה, ומתכוין גם כן שעבור זה יתכבד בעיני בני אדם הרואים, הרי זה עובד גם את אחרים בשיתוף עבודתו לה'. ואמרו (גדרים סב.) לא יאמר אדם אקרא שיקראוני חכם, אשנה שאהיה זקן ואשב בישיבה ע"ש. ובחובות הלבבות (שער יחוד המעשה פרק ד) קורא עבודת החונף בחינה של עבודה זרה. ובנועם מגדים (פ' יתרו אופן יא) פירש, לא יהיה לך אלהים אחרים על פני (א-ב), ידבר על תורה ותפלה שלא לשמה, שיש לו אדנות של אותו אדם שעושה בעבורו, לא יהיה לך דבר זה על פני, בבואך

אלה החוקים והמשפטים אשר תשמרון לעשות בארץ אשר נתן ה' אלקי אבותיך לך לרשתה, כל הימים אשר אתם חיים על האדמה, אבד תאבדון את כל המקומות אשר עבדו שם הגויים וגוי' (יב-א). ויש להבין למה שינה הכתוב לשונו ממה שאמר לפני זה, כי אתם עוברים את הירדן לבא לרשת את הארץ אשר ה' אלקיכם 'נותן' לכם (יא-לא), לשון עתיד, וכאן אמר אשר 'נתן' ה' אלקי 'אבותיך' לך לרשתה, לשון עבר. ובחתם סופר (נד.) דקדק עוד, דאיך שייך לקיים כל הימים אבד תאבדון, הלא אינו מאבד אלא פעם אחת בכניסתן לארץ. וידוע מה שדרשו בזה (קידושין לו.), אבל אין זה פשטיה דקרא ע"כ.

ונראה דאיתא בגמרא (עבודה זרה נג.) ואשריהם תשרפון באש [אלמא אילנות נמי אסירי], מכדי [הארץ וכל המחובר לה] ירושה היא להם מאבותיהם [שהרי לאברהם נאמר (בראשית יג-ז) כי לך אתננה], ואין אדם אוסר דבר שאינו שלו [וגויים שבאו אחרי כן לא יכלו לאסרן בהשתחואה], ואי משום הנך [אשירות] דמעיקרא [היו קודם שניתנו לאברהם ולא ידעינן הי ניהו], בביטולא בעלמא סגי להו [וקיימא לן עכו"ם מבטל עבודת כוכבים על כרחו, ליכפינהו לעכו"ם וליבטלינהו], אלא מדפלחו ישראל לעגל גלו אדעתייהו דניחא להו בעבודת כוכבים, וכי אתו עובדי כוכבים שליחותא דידהו עבדי [הלכך הויא עבודת כוכבים של ישראל ואינה בטילה עולמית] ע"כ.

קול רנה וישועה באהלי צדיקים

ברגשי גיל ושמחה ומתוך שבה והודי' להשי"ת, הננו מוגישים מעומקא דליבא, ברכת מזל'א טבא וגדיא יאה, קדם עטרת ראשנו

~ כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א ~

לרגל השמחה השרויה במעונו בנישואי הנכד

החתן הרב יחזקאל שרגא שליט"א בן לבנו הרה"ג רבי יואל משה מרדכי שליט"א - ר"מ בישיבתנו הק'

יהא רעווא שיזכה לשובע שמחות ורב תענוג ונחת דקדושה מכל יו"ח מתוך בריות גופא ונהורא מעליא עד ביאת גוא"צ בב"א.

לפני ע"כ. ובתכלת מרדכי (פ' ואתחנן) ביאר בזה הכתוב, השמרו לכם פן תשכחו את ברית ד' אלקיכם אשר כרת עמכם, ועשייתם לכם פסל תמונת כל אשר צוך ה' אלקיך (דברים ד-בג), דלפעמים גם המצות אשר צוך ה' אלקיך, יתכן שתהא בהם ח"ו בחינת פסל של עבודה זרה ע"ש.

וכמו כן ישנם דברים אשר חז"ל החשיבו אותם בחומר של עבודה זרה, וכמאמרם (סוטה ד:): כל אדם שיש בו גסות הרוח כעובד עבודה זרה, כתיב הכא (משלי טז-ה) תועבת ה' כל גבה לב, וכתיב התם (דברים ז-כו) ולא תביא תועבה אל ביתך ע"כ. ובגמרא (כתובות סח.) כל המעלים עיניו מן הצדקה כאילו עובד עבודה זרה ע"ש.

וכל זה נכלל במצות ה' של איבוד עבודה זרה, שנצטוינו לאבד אותם כל הימים אשר אתם חיים על האדמה, כי בזה לא שייך איבוד פעם אחת, אלא בחינת עבודה זרה זו מתעוררת יום יום, ולפעמים כל שעה, ומוטל על האדם לאבד עבודה זרה זו, ולא תעשון כן לה' אלקיכם, אלא שעבודת האלקים תהא בלתי לה' לבדו.

ואמר הכתוב שוב, לא תעשון כן לה' אלקיכם, כי אם אל המקום אשר יבחר ה' אלקיכם מכל שבטיכם לשום את שמו שם, לשכנו תדרשו ובאת שמה (יב-ד). וברש"י לא תעשון כן, אזהרה למוחק את השם ולנותן אבן מן המזבח או מן העזרה. אמר רבי ישמעאל וכי תעלה על דעתך שישראל נותצין את המזבחות, אלא שלא תעשו כמעשיהם ויגרמו עונותיכם למקדש אבותיכם שיחרב ע"כ. והמפרשים הקשו למה שאלתו היא רק על נותן מזבח, ולא על מחיקת השם, וכי תעלה על דעתך שישראל מוחקין את השם. ולא עוד אלא על מחיקת השם לא יוצדק תירוצו, שלא תעשו כמעשיהם ויגרמו עונותיכם למחיקת השם ע"כ.

ונראה דהנה מבואר בספה"ק (עיין תיקוני זוהר סו.) שעל כל איש שורה שני שמות, שם שד"י מלבר ושם הוי"ה מלגאו, ועל ידי פגם הברית מסתלקין ממנו שמות קודש הללו, ושורה עליו שמות דקליפה, שט"ן וסמא"ל ע"ש. (ועיין בישמח משה פ' מקץ ד"ה ובעמדי.) ואם כן על ידי החטא בא גם לידי מחיקת השם, השני שמות של הוי"ה ושד"י (שעולין ביהוד כמספר ש"ס), ולא תעשון כן להוי"ה אלקיכם.

ובזה יש ליתן טעם לשבח על מה שמצינו בדור המבול, שהשחית כל בשר את דרכו על הארץ, וצוה ה' לנח, עשה לך תבת עצי גופר, קנים תעשה את התבה וגו', 'ש'לש מאות אמה' אורך התבה וגו' (בראשית ו-יד). ואחר זה נפתחו

*

ובאור החיים הק' פירש, לא תעשון כן לה' אלקיכם, כי נתכוין הכתוב לרמוז שני פרטי דינים שישנם בדין המוחק שם משמותיו יתברך, א' השם עצמו, וא' הנטפל לה' מלאחריו, באומרו לה' הרי אזהרה על השם, ולא הוי"ה לבד, אלא שכל כיוצא בו משמותיו, וזה בנין אב להם. ואומרו אלקיכם רמוז לכ"ם שנטפלו לאלקים ע"כ. והיינו דאיתא בגמרא (שבועות לה:): הטפל לשם מלפניו נמחק, לאחריו אינו נמחק שכבר קדשו השם ע"כ. ובאור החיים (פ' ואתחנן) פירש הכתוב ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום (ד-ד), שנתכוין לומר לפי ששם זה המיוחד שם הוי"ה אין אות נדבקת ונסמכת לו מלאחריו אלא מלפניו, כגון לה' בה' כה', ואותיות אלו אין בהם קדושה ומותר למוחקם, ואם כן תהיה דביקות ישראל בה' בדרך זה שאין השם מקדשם, לזה גמר אומר 'אלקיכם', פירוש דביקות זה שאתם דבקים בה' אינה כדביקות האותיות שמלפניו אלא כאותיות שמלאחריו, שהם כ"ם של אלקיכם שהם קדושים כשאר האותיות של השם ע"כ.

ומבואר מדבריו שיש שני אופנים של דביקות בה', יש דביקות שהוא נטפל לה' מלפניו שאין ה' מקדשם, ויש דביקות שנטפל לה' מלאחריו אשר ה' מקדשם. וביאור הדברים יש לומר, כי בני אדם הפשוטים הם מקדימים תמיד לסדר כל צרכיהם תחלה, פרנסתם ודירתם ונוחיותיהם, ושוב כאשר הכל מסודר אצלם, אז נותנים מזמנם גם לעבודת קונם, לתורה ותפלה וחסד, והם נטפלים להשם מלפניו, שהם והווייתם מקדימים הם תחלה קודם למצות ה' ועבודתו, ודביקות זו אין לה קיום והם נמחקים. כי בזמן שאי אפשר לו לעשות צרכיהם ועבודת קונם יחד, הם מקדימים צרכי עצמם, ועבודת קונם נדחית.

ומכולם נגמר הבנין, וכל ישראל יש להם חלק בו, ומי שאין לו חלק בו לא יראנו.

ואמנם יקשה שבכל דור יש צדיקים הרבה אשר ממעשיהם הטובים כבר נגמר הבית ביתר שאת ויתר עז, ומה זה ככה עיכובא שעדיין לא נבנה בית המקדש. והתירוץ לזה כי אחד בונה ומאה סותרים, כי כל איש העושה עבירה מפיל קצת מחומת בית המקדש, ואם עושה ח"ו עבירה גדולה יצויר שמפיל ח"ו כותל שלם אשר עמלו בוניו בו, ולזה אמר על חומותיך ירושלים הפקדתי שומרים וכו' ע"ש.

ובספדה"ק זרע קודש (פ' כי תצא) פירש בזה תפלתנו, ובנה ירושלים עיר הקודש במהרה 'בימינו', דלפי הנ"ל בנין המקדש הוא נעשית מהימים שלנו שאנו עובדים בהם את ה', וכל אחד לפום עובדא דיליה מוסיף בבנינו. וכמו שיסופר מהרה"ק רבי אלימלך זי"ע שכשעשה עליית נשמה ראה שנושאים את כלי הבית המקדש, ואמרו לו שהם אותם הכלים שהוציא הוא מהגלות. ופעם אחת אמר שנפלה בית טומאה אחד בצורה גדולה מאוד, ובכל יום עולים אלפי אלפים בעלי מלאכות בנאים לבנות החומה, אבל יש לי שומר טוב שכשהרב מוה"ר יעקב יצחק מלאנצהוט זי"ע מתפלל תפלת י"ח מתפלת מנחה מפיל כל מה שבונים. והבנתי דבריו הק' שמפיל זה על ידי שבתפלתו בונה חומות ירושלים ובית המקדש, ולפי ערך שבונה חומות ירושלים כך הוא מפיל בבית הזה של טומאה, כי כשזה קם זה נופל עכ"ל. ובערוגת הבשם (פ' בשלח) הוסיף לפרש בזה תפלתנו, והשב את העבודה לדביר ביתך, שנוכה לעבוד את ה' באופן נעלה כזה, שיהיה ראוי להשיב עבודתנו לבנות בזה דביר ביתך ודפח"ח.

ובהקדמת ספר ויואל משה ביאר בזה מאמר חז"ל (ראש השנה יז.) המינין והאפיקורסין שכפרו בתורה ובתחיית המתים וכו', יורדין לגיהנם ונידונין בה לדורי דורות וכו', וכל כך למה, מפני שפשטו ידיהם בזבול, פירש רש"י שהחריבו בית המקדש בעוונם וכו', והכוונה בזה על כל הדורות, כי הם הם המהרסים והמחריבים בית המקדש וירושלים של מעלה ע"כ.

ומעתה מובן שפיר, שאזהרה זו שלא יהא אדם נותן חלק מבית המקדש שייך בכל הדורות, כי בכל חטא הוא נותן בפועל ממקדש של מעלה שכבר היה בנוי על ידי מעשה הצדיקים, ובעוה"ר יש בונה אחד ומאה סותרים.

*

אך יש בזה עוד כוונה, דהנה בציווי בנין המשכן כתיב, ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, ככל אשר אני מראה

אבל עיקר הדביקות בה' צריכה להיות, להקדים מתחלה צורכי גבוה, והוא נטפל להשם מלאחריו, כאשר הזמן מספקת אחר כך לצרכיו הפרטיים הוא עוסק בהן. וכמו שאיפסק לדינא, כי תחלת היום מוקדש לה', וכמאמרם (ברכות יד.) אסור לו לאדם לעשות חפציו קודם שיתפלל שנאמר (תהלים פה-יד) צדק [תפלה שמצדיקו לבוראו] לפניו יהלך, [והדר] וישם לדרך פעמיו [לדרכי חפציו] ע"כ. ואם יתרמי שאי אפשר להשיג שניהם יחד, צורכיו וצורכי גבוה, אז מקדים צורכי גבוה, וצורכיו הפרטיים נדחים. וכמו שפירש בקול שמחה (פ' משפטים) ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם (כא-א), שצריך אדם לשום את משפטי האלקים לפניו, לפני צורכי עצמו ע"כ. ועל זה אמר הכתוב בפרשתנו, אחרי ה' אלקיכם תלכו (יג-ה), שיהא נטפל להשם מלאחריו, ואז חיים כולכם היום, ואינו נמחק. וזהו שנצטוינו ואתם הדבקים בה' אלקיכם, להיות כמו אותיות כ"ם הנטפל להשם מלאחריו.

ומעתה האדם העובד את ה', שהוא דבוק לה' מלאחריו, ומקיים 'אחריו' ה' אלקיכם תלכו, וכבר קדשו השם, והוא בבחינת אלקיכם, כאשר חוטא ומתפרד מדביקותו, הרי זה בחינת מוחק את השם, שמוחק מה שדבוק לה' מלאחריו. ועל זה הזהיר הכתוב, לא תעשון כן לה' אלקיכם, אזהרה למחיקת השם, שזה כולל מה שנטפל לה' מלאחריו, שגם זה היא בכלל איסור מחיקת השם.

*

וכמו כן נכלל בקרא זה איסור לנותן אבן מן המזבח או מן העזרה, שלא יגרמו עונותיכם למקדש אבותיכם שיחרב, כמבואר ברש"י. ולכאורה לא שייך זה 'כל הימים אשר אתם חיים', כי אחר חורבן בית מקדשינו, עונותינו רק גורמים שלא נבנה עדיין, אבל אין אנו נותצין אבן מן המזבח או מן העזרה.

אך הענין נראה, על פי מה שכתב האלשיך הק' (הובא בערבי נחל פ' נצבים) לפרש הפסוק (ישעיה סב-ו) על חומותיך ירושלים הפקדתי שומרים, כל היום וכל הלילה תמיד לא יחשו, המזכירים את ה' אל דמי לכם, ואל תתנו דמי לו, עד יכונן ועד ישים את ירושלים תהלה בארץ. וביאר הוא ז"ל כי בנין בית העתיד במהרה בימינו יבוא מהשמים בנין של אש, וזה נעשה מרוחניות התורה ומעשים טובים שעושים ישראל מעת שנחרב בית המקדש. וכמו בנין גשמי שנעשה מאסיפת אבנים, שמשמיין אבן על אבן עד שנגמר וכו', כך הוא בנין הרוחני חומת האש, כי המצות מאנשים פחותי הערך אשר אינם חשובים כל כך, הם כענין אבנים הקטנים, והמצות מאנשים צדיקים הרמים הם כענין אבנים גדולות,

ולבקר בהיכלו (תהלים כז-ד). כי גוף האדם תיאר חז"ל (שבת קנב). שהוא 'בית', וכמו שנאמר (קהלת יב-ג) ביום שיזועו שומרי הבית ע"ש. ואם מקדיש את נפשו לה', הרי הוא 'בית ה', ונפשו ונשמתו יושבת בגופו שהוא בית ה'. וזהו שביקש, שבתי בבית ה' כל ימי חיי, לחוות בנועם ה', ואם אינו זוכה שיהא כן בימות חול, אבל על כל פנים 'שבתי' השבתות קודש, יומא דנשמתין, יהיו בבית ה', ולחוות בנועם ה' ולבקר בהיכלו.

*

והכתוב מסיים 'לשכנו תדרשו' ובאת שמה, שמוטל על האדם לדרוש ולבקש שהוא עצמו יהא שכנו של השכינה, שעליו ישכין ה' שכינתו. ואם ידרוש כן באמת בכל לבבו, אז יגיע לזה 'ובאת שמה', כי הבא לטהר מסייעין אותו (שבת קד). והנכנס למקדש ה' ושופך נפשו בתפלה שיזכה הוא עצמו להיות משכן ה', סופו יגיע לזה.

ומבואר בתוס' (כתובות סג. ד"ה אדעתא) אהא דאמרו שם, רבי עקיבא רעיא דבן כלבא שבוע הוה, חזיתיה ברתיא דהוה צניע ומעלי, אמרה ליה אי מקדשא לך אזלת לבי רב, אמר לה אין. איקדשא ליה בצינעה ושררתיא, שמע אבוה אפקה מביתיה, אדרה הנאה מנכסיה. יתיב תרי סרי שני וכו', הדר אזיל ויתיב תרי סרי שני אחרניי בני רב. כי אתא אייתי בהדיה עשרין וארבעה אלפי תלמידי וכו'. שמע אבוה דאתא גברא רבה למתא, אמר איזיל לגביה אפשר דמפר נדראי. אתא לגביה, אמר ליה אדעתא דגברא רבה מי נדרת, אמר ליה אפילו פרק אחד ואפילו הלכה אחת, אמר ליה אנא הוא, נפל על אפיה ונשקיה על כרעיה ויהיב ליה פלגא ממוניה ע"כ. והקשו התוס' ואם תאמר והלא אסור לפתוח בנולד, דאמרין בנדרים בפרק רבי אליעזר (סד.), כיצד, אמר קונם שאיני נהנה לפלוני ונעשה סופר כו'. ויש לומר דהכא לא חשיב נולד, כיון שהלך לבי רב, דדרך הוא בהולך ללמוד שנעשה אדם גדול ע"כ. הרי לנו כי ההולך ללמוד בבית המדרש, זוכה להיות אדם גדול. אמנם תנאי יש בדבר, שהוא מפקיר עצמו לתורה, לעזוב ביתו על י"ב שנה, ולהיות כל כולו שקוע בתורה, אז בהכרח יתהוה ממנו גברא רבה, ואין זה נולד אלא כמציאיות שעומד לפנינו.

אותך את תבנית המשכן ואת תבנית כל כליו וכן תעשו (שמות כה-ח). ומבואר בספח"ק כי תכלית עשיית המשכן בא גם ללמד להאדם שיעשה את גופו משכן להשראת השכינה בלבו. כי הכלים שבמקדש מורים על כל סוגי העבודה הנצרכים לזה, הארון רומז על התורה, והשלחן רומז על עבודת האדם באכילתו ובזיווגו, הלחם אשר הוא אוכל, והמזבח על עבודת הקרבנות שרומזת למסירת נפש, ועל עבודת התפלה שהיא במקום הקרבנות. וככל אשר אני מראה אותך את תבנית המשכן ואת תבנית כל כליו, וכן תעשו, מוטל עליכם לעשות עצמיכם בזה משכן לה'. וברש"י וכן תעשו לדורות, לפי שמקדש כזה בלבו של אדם יש לעשותו בכל הדורות ובכל התקופות, וכמו שביאר באלשיך, ושכנתי בתוכם, בתוכו לא נאמר אלא בתוכם, בתוך כל אחד ואחד מישראל, שמקום השראת השכינה תהא בתוך לבו של כל אחד ואחד.

ופירשו הכתוב (יחזקאל מג-י) הגד את בית ישראל את הבית ויכלמו מעונותיהם, דלכאורה צריך היה לומר 'אל' ולא 'את' בית ישראל. אולם כן הוא פשוטם של דברים, 'הגד לבני ישראל', כי הם עצמם כמו בית מקדש הם, 'את בית ישראל את הבית', כלומר בית ישראל עצמו הנהו בית מקדש, כפי שאמרה תורה ושכנתי בתוכם. אם בני ישראל יגיעו לידי כך, שכל אחד מהם ראוי להיות מקום להשראת השכינה, הרי ממילא יכלמו מעונותיהם ויחזרו בתשובה שלימה, למען יהיו באמת ראויים להשראת השכינה ע"כ.

ואם כן מי שבימי נערוותו הקדיש מעשיו לה', זוכה שיהא גופו משכן לה', אז כאשר נופל ממדריגתו, הרי זה בחינת נותץ אבן ממקדש ה', שמחריב את משכן ה', שהשכינה היה שורה בתוכו, ועל זה בא האזהרה לא תעשון כן לה' אלקיכם, שלא יגרמו עונותיכם שתחרב הבית, היינו הבית המקדש שבתוך האדם, וכמו שאמר עליהם הכתוב (ירמיה ז-ד) היכל ה' המה.

ועל זה אנו מתפללים, אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש, שבתי בבית ה' כל ימי חיי, לחוות בנועם ה'

הגליון הזה מתנדב על ידי

<p>מוה"ר ר' אברהם שמואל סאמנט היו לרגל השמחה השרויה במועני בנישואי בתו למול טוב</p>	<p>לע"נ הרה"ח מוה"ר צבי יהודה ב"ר יהושע קיסנער ר"ל נפטר י' אלול תשכ"ט לפ"ק וזונתו האשה החשובה מרת ראצ'ל בת משה ארי' ע"ה נפטר ה' ו' אלול תשס"ג לפ"ק ת.נ.צ.ב.ה.</p>	<p>לע"נ הנה"ק רבי יונתן בן רבי צבי שטייף זצוק"ל אב"ד דקהלתנו הק' נסתלק מ' אלול תש"ח לפ"ק ת.נ.צ.ב.ה.</p>	<p>מוה"ר ר' אהרן געשטעטנער היו לרגל השמחה השרויה במועני בנישואי בתו למול טוב</p>
<p>מוה"ר ר' יעקב יוסף ברי' וויינארטן היו לרגל השמחה השרויה במועני בתולדת בתו למול טוב</p>	<p>מוה"ר ר' אלעזר יואל גאלדבערגער היו לרגל השמחה השרויה במועני בתולדת בתו למול טוב</p>	<p>מוה"ר ר' יעקב ווערצבערגער היו לרגל השמחה השרויה במועני בנישואי בתו למול טוב</p>	<p>מוה"ר ר' משה יצחק שווארץ היו לרגל השמחה השרויה במועני בנישואי בתו למול טוב</p>
<p>מוה"ר ר' יואל אברהם סאמנט היו לרגל השמחה השרויה במועני בתולדת בתו למול טוב</p>	<p>מוה"ר ר' יוסף הכהן רובין היו לרגל השמחה השרויה במועני בתולדת בתו למול טוב</p>	<p>מוה"ר ר' חיים נדיערימאן היו לרגל השמחה השרויה במועני כהבנם בני לעול התורה והמצות</p>	<p>מוה"ר ר' משה אהרן פישער היו לרגל השמחה השרויה במועני כהבנם בני לעול התורה והמצות</p>